

Sygn. akt I ACa 492/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Romana Górecka

Sędzia SA Małgorzata Rybicka – Pakuła (spr.)

Sędzia SO (del.) Marta Szerel

Protokolant st. sekr. sąd. Joanna Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. i R. R. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku częściowego Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 20 października 2014 r.

sygn. akt II C 200/14

oddala apelację.

Małgorzata Rybicka – Pakuła Romana Górecka Marta Szerel

Sygn. akt I ACa 492/15

UZASADNIENIE

Pozwem w postępowaniu nakazowym (...) S.A. w W. wniosła o zasądzenie solidarnie od (...) Sp. z o.o. w T., R. R. (1) i W. R. kwoty 78.650,73 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu. W uzasadnieniu powód wskazał, że wypełnił weksel własny wystawiony przez (...) sp. z o.o., a poręczony przez R. R. (1) i W. R., zgodnie z deklaracją wekslową z dnia 12 grudnia 2011 r. na sumę 78.650,73 zł odpowiadającą wysokości zadłużenia pozwanych względem niego.

W dniu 22 sierpnia 2012 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie w sprawie o sygn. akt VI Nc 1873/12 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym uwzględniając powództwo w całości, od którego zarzuty wniesione przez W. R. zostały prawomocnie odrzucone.

W dniu 13 września 2012 r. R. R. (1), działając w imieniu własnym oraz jako prokurent (...) Sp. z o.o. wniósł zarzuty od nakazu zapłaty, w których wniósł o jego uchylenie i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu. W motywach zarzutów wskazał na niezgodne z deklaracją wekslową wypełnienie załączonego do pozwu

weksła oraz niesłusznie naliczenie kary umownej. Brak zwrotu przedmiotów najmu na rzecz powoda, jak podkreślił był następstwem okoliczności, za które pozwani nie ponoszą odpowiedzialności. Nadto, strona pozwana zakwestionowała przyjętą przez powoda wartość towaru, za którego bezumowne korzystanie została obciążona. Pozwani zarzucili również, że nie został im doręczony w sposób prawidłowy przed zawarciem umowy wzorzec umowny „Ogólne Warunki Współpracy”.

Pismem procesowym z dnia 19 maja 2014 r. powód wniósł o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty, a w przypadku jego uchylenia o zasądzenie kwoty dochodzonej pozwem wraz z kosztami postępowania i zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wskazał, że pozwany W. R. podpisał w imieniu (...) sp. z o.o. umowę, parafując każdą jej stronę oraz każdą stronę (...). Prawo do wypowiedzenia umowy wynikało z faktu opóźnienia w płatności faktur powyżej 30 dni oraz przywłaszczenia sprzętu powoda z terenu budowy. Powód wyjaśnił, że weksel został wypełniony na kwotę wynikającą z faktur wystawionych na poczet należności wynikających z czynszu najmu poszczególnych elementów, ich transportu oraz naprawy, a także sprzedaży elementów „zagubionych”.

R. R. (1), działając w imieniu własnym oraz jako prokurent (...) Sp. z o.o. podtrzymał stanowisko wyrażone w zarzutach od nakazu zapłaty.

Wyrokiem częściowym z dnia 20 października 2014 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w stosunku do R. R. (1) utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie dnia 22 sierpnia 2012 roku pod sygnaturą VI Nc 1873/12 w zakresie obejmującym kwotę 17.764,73 zł wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 8 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty, w pozostałej części w zakresie dotyczącym R. R. (1), w tym w części obejmującej rozstrzygnięcie o kosztach procesu, przedmiotowy nakaz zapłaty uchylił i powództwo oddalił, rozdzielając koszty procesu między (...) S.A. w W. i R. R. (1) proporcjonalnie do wyniku postępowania, stwierdzając, że powód wygrał sprawę w 23%. Sąd Okręgowy pozostawił ich szczegółowe wyczenie referendarzowi sądowemu, wskazując przy tym w motywach wyroku, iż zarząd (...) sp. z o.o. pozostawał na dzień wyrokowania nieobsadzony, strona ta nie mogła działać samodzielnie i postępowanie w zakresie jej dotyczącym zostało zawieszona. Mając jednak na uwadze interes powoda w załatwieniu sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki Sąd na podstawie art. 317 § 1 k.p.c. wydał wyrok częściowy, uwzględniając, że do rozstrzygnięcia nadawało się żądanie wobec pozwanego R. R. (1), który tak jak W. R. pełni w pozwanej spółce funkcje prokurenta samoistnego, a do dnia 22 grudnia 2011 r. sprawował funkcje członka zarządu spółki.

Sąd Okręgowy ustalił, że (...) S.A. w W. jest przedsiębiorcą zajmującym się m. in. wynajmem i dzierżawą maszyn i urządzeń budowlanych, wpisanym do KRS pod nr (...). (...) Sp. z o.o. w T. jest przedsiębiorcą zajmującym się m.in. robotami budowlanymi, wpisanym do KRS pod nr (...).

Okolicznością niesporną było zawarcie w dniu 11 sierpnia 2009 r. przez (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. umowy o współpracy nr (...) w zakresie najmu systemów deskowań i rusztowań na potrzeby (...) Sp. z o.o. w związku z realizowanymi przez nią budowlami. Strony ustaliły miesięczne stawki najmu w odniesieniu do wartości netto wynajętego towaru według cen katalogowych (...) S.A. na dzień otrzymania zlecenia na budowę. Stawki te wynosiły: 3,5 % w przypadku deskowania do wykonania elementów żelbetowych prostoliniowych, 4 % w przypadku deskowania do wykonania elementów żelbetowych krzywoliniowych, 11 % w przypadku sklejki szalunkowej (pkt 5.3 umowy). Koszt transportu do miejsca użytkowania, koszty rozładunku i załadunku na miejscu użytkowania oraz koszt transportu powrotnego do magazynu (...) S.A. pokrywał zamawiający (pkt 4.1. umowy). Zamawiający zobowiązał się do pokrycia kosztów napraw towaru (pkt 7.2 umowy). Jak ustalił dalej Sąd, strony przyjęły 30-dniowy termin płatności od daty wystawienia faktury (pkt 5.6. umowy), a jako zabezpieczenie roszczeń (...) sp. z o.o. zobowiązała się do wystawienia dwóch weksli in blanco wraz z podpisaną deklaracją wekslową (pkt 6.1. umowy). Strony ustaliły, że towar całkowicie zniszczony bądź niezwrócony w trakcie realizacji umowy podlegał sprzedaży na rzecz (...) sp. z o.o. z uwzględnieniem odrębnych ustaleń pomiędzy stronami ujętymi w konkretnym zleceniu na budowę (pkt 7.3 umowy). W punkcie 9.4 umowy strony przewidziały, że w sprawach nieuregulowanych mają zastosowanie „Ogólne warunki współpracy” (...) będące załącznikiem nr (...) do umowy, a (...) Sp. z o.o. potwierdziła otrzymanie jednego egzemplarza (...) i że ich postanowienia są mu znane, akceptuje je i wyraża zgodę na włączenie ich do treści umowy (pkt 9.4. umowy). Paragraf 4 ust. 5 (...)

przewidywał, że elementy niezwrócone na dzień zakończenia procesu zwrotu towaru podlegają sprzedaży klientowi według cen z cennika (...) S.A. Jako podstawę naliczania obciążeń z tytułu sprzedaży towarów i usług wskazano aktualne cenniki (...) S.A. (§ 6 pkt 9 (...)). Zgodnie z § 10 ust. 4 (...), klient upoważnia (...) S.A. do wypełnienia weksła na sumę dopowiadającą wysokości swoich zobowiązań wobec (...) S.A. z tytułu umowy wraz z odsetkami innymi zobowiązaniami wynikającymi z umowy, opatrzenia weksła datą płatności i miejscem płatności według uznania (...) S.A., opatrzenia weksła klauzulą bez protestu. (...) S.A. na podstawie § 16 ust. 3 (...) była uprawniona do jednostronnego wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym poprzez oświadczenie złożone klientowi w formie pisemnej, m.in. gdy (pkt a) klient opóźnił się z zapłatą należności wynikających z umowy powyżej 30 dni, (pkt f) klient będzie używał towar w sposób niezgodny z jego przeznaczeniem lub nie dokona należytego zabezpieczenia towaru przed kradzieżą i zniszczeniem. Zgodnie z § 16 ust. 4 (...), w przypadku rozwiązania/wygaśnięcia umowy lub zakończenia budowy klient ma obowiązek wydać towar w ciągu 14 dni oraz rozliczyć z (...) S.A. obciążenia wynikające z zużycia towaru. W przypadku niezwrócenia przez klienta towaru w powyższym terminie (...) S.A. ma prawo obciążyć klienta fakturą za niezwrócony towar według aktualnie obowiązującego cennika, naliczyć wynagrodzenie za najem z tytułu bezumownego korzystania z towaru w wysokości 0,2 % wartości towaru za każdy dzień zwłoki.

Sąd Okręgowy ustalił też, że (...) sp. z o.o. sporządziła w dniu 12 grudnia 2011 r. w T. deklarację wekslową, podpisaną przez działających w jego imieniu W. R. i R. R. (1). Deklaracja wekslowa stanowiła: „w przypadku, gdy jakiegokolwiek należności staną się wymagalne lub nie zwrócony czy zniszczony został wynajęty od (...) S.A. towar, (...) S.A. jest uprawniona do wypełnienia w każdym czasie weksli na sumę odpowiadającą wysokości tych kwot oraz do ich opatrzenia datą i miejscem płatności według swojego uznania, a także klauzulą „bez protestu”, zawiadamiając nas listem poleconym lub posłańcem, wysłanym przynajmniej 7 dni przed terminem płatności”. Na deklaracji podpisał się W. R. po dopisku „poręczam” oraz R. R. (1) po dopisku „poręczam”. Sporządzony został również weksel, który obaj wymienieni podpisali w imieniu spółki, a na odwrocie jako poręczyciele. W dniu 12 grudnia 2011 r. (...) Sp. z o.o. wpłaciła kaucję w wysokości 10.000 zł na rzecz (...) S.A.

Za ustalony Sąd Okręgowy uznał też fakt, że (...) S.A. od dnia 13 grudnia 2011 wynajmowała (...) sp. z o.o. towary będące przedmiotem łączącej strony umowy i w ramach wiążącej strony umowy (...) S.A. wystawiła faktury VAT na łączną kwotę 96.272,32 zł., tj.

- (...) z dnia 30 grudnia 2011 r. – 1.107 zł,
- (...) z dnia 4 stycznia 2012 r. – 7.100,06 zł,
- (...) z dnia 3 lutego 2012 r. z terminem zapłaty do dnia 4 marca 2012 r. 7.812,98 zł – tytułem czynszu najmu,
- (...) z dnia 17 lutego 2012 r. z terminem zapłaty do dnia 18 marca 2012 r. – 1.107 zł – tytułem transportu towaru,
- (...) z dnia 6 marca 2012 r. z terminem zapłaty do dnia 5 kwietnia 2012 r. – 2.503,91 zł – tytułem czynszu najmu,
- (...) z dnia 4 kwietnia 2012 r. z terminem zapłaty do dnia 4 maja 2012 r. – 2.676,58 zł – tytułem czynszu najmu,
- (...) z dnia 4 maja 2012 r. z terminem zapłaty do dnia 3 czerwca 2012 r. – 2.590,24 zł – tytułem czynszu najmu,
- (...) z dnia 10 maja 2012 r. z terminem zapłaty do dnia 9 czerwca 2012 r. – 574,27 zł – tytułem kosztów napraw,
- (...) z dnia 5 czerwca 2012 r. z terminem zapłaty do dnia 5 lipca 2012 r. – 3.712,68 zł – tytułem czynszu najmu,
- (...) z dnia 18 czerwca 2012 r. z terminem zapłaty do dnia 21 czerwca 2012 r. – 64.756,38 zł – tytułem sprzedaży elementów niezwróconych,
- (...) z dnia 18 czerwca 2012 r. z terminem zapłaty do dnia 21 czerwca 2012 r. – 2.331,22 zł – tytułem czynszu najmu.

Sąd Okręgowy ustalił, że jedynie należności wynikające z dwóch pierwszych faktur tj. z faktury (...) i z faktury (...) zostały zapłacone przez (...) sp. z o.o. w T.. Powodowej Spółce nie zostały też zwrócone szalunki, które jako elementy wyposażenia zostały zajęte przez (...) sp. z o.o.

Dalej Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 11 kwietnia 2012 r. (...) S.A. na podstawie § 16 ust. 3 (...) wypowiedziała umowę o współpracy nr (...) ze skutkiem natychmiastowym, wzywając na podstawie § 16 ust. 4 (...) sp. z o.o. do wydania w terminie 14 dni towaru będącego własnością (...) S.A. oraz do rozliczenia obciążeń wynikających ze zużycia towaru. W załączniku nr (...) do wypowiedzenia (...) S.A. wskazała „ilość i wartość towaru pozostającego na dzień 11.04.2012 r. na budowach (...) sp. z o.o.”, określając jego poszczególne składniki i łączną wartości 52.647,46 zł. W załączniku nr (...) do wypowiedzenia (...) S.A. zawarła wykaz nieuregulowanych należności wynikających z faktur VAT na łączną kwotę 14.100,47 zł. W dniu 21 czerwca 2012 r. (...) S.A. oświadczyła, że potrąca kwotę 10.000 zł kaucji, zaliczając ją na poczet należności z faktury (...), oraz do kwoty 3.956,10 zł z faktury (...) z, pozostawiając do spłaty kwotę 60.800,28 zł. Weksel in blanco wystawiony przez (...) sp. z o.o. i podpisany przez W. R. i R. R. (1) został wypełniony poprzez nadanie mu treści: „W. dnia 25 czerwca 2012 r. Na 78650 zł 73 gr. 4 lipca 2012 r. zapłacimy bez protestu za ten sola weksel na zlecenie (...) S.A. sumę siedemdziesiąt osiem tysięcy sześćset pięćdziesiąt złotych siedemdziesiąt trzy grosze. Płatny w W. ul. (...)”. W dniu 25 czerwca 2012 r. pełnomocnik (...) S.A. wezwał (...) sp. z o.o., R. R. (1) oraz W. R. do wykupu weksla na kwotę 78.650,73 zł w terminie do dnia 4 lipca 2012 r.

Oceniając powyższe okoliczności Sąd Okręgowy uznał powództwo za zasadne w stosunku do R. R. (1) w części, tj. do kwoty 17.764,73 zł wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 8 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty, tj. w zakresie kwot częściowych uwzględnionych w sumie wekslowej z tytułu czynszu najmu towarów, ich transportu oraz naprawy, a także odsetki od tych kwot. Rozważania prawne Sąd Okręgowy poprzedził przywołaniem treści art. 10 i art. 30 - 32 ustawy prawo wekslowe oraz art. 384 k.c. i uznał za stroną pozwaną, że wyżej opisane „Ogólne warunki współpracy” nie obowiązywały w stosunku prawnym pomiędzy stronami (...) sp. z o.o. i (...) S.A., albowiem zostały doręczone (...) sp. z o.o. dopiero przy podpisywaniu umowy. Sąd nie dopatrył się w zawartej umowie o współpracy warunkowej umowy sprzedaży, a odpowiednie postanowienia umowy o współpracy przewidujące przeniesienie prawa własności towarów niezwróconych przez najemcę na jego rzecz Sąd Okręgowy uznał za nieważne. W ocenie Sądu umowa o współpracy nie precyzowała przedmiotu sprzedaży ani ceny, a tym samym brak było obu przedmiotowo istotnych elementów kontraktu określonego w art. 535 § 1 k.c.

Odnosząc się do rozwiązania kontraktowego, które miało w założeniu podjęcie decyzji o sposobie rozliczenia współpracy jednostronnie przez (...) S.A. Sąd Okręgowy stwierdził, iż tryb sprzedaży – w drodze jednostronnej czynności prawnej dokonywanej (...) S.A. – „w formie faktury VAT” (pkt 7.1 umowy) jest sprzeczny z naturą stosunku prawnego sprzedaży. Sąd zauważył też, że na etapie rozliczania umowy rzekomy nabywca tj. (...) Sp. z o.o. nie złożył oświadczenia woli ani w sposób wyraźny, ani dorozumiany, które byłoby podstawą do przyjęcia, iż akceptował on działania (...) S.A. zmierzające do przeniesienia na niego własności rzeczy za zapłatą wskazanej kwoty (art. 65 § 1 i 2 k.c.) - skoro pozwana Spółka powoływała się na problemy z odzyskaniem sprzętu przejętego przez podmiot trzeci, to nie można zdaniem Sądu Okręgowego przyjąć, iż chciała uzyskać ich własność i rozliczyć się z powodem w tym zakresie w pieniądzu.

W motywach wyroku Sąd zaznaczył, iż kompensata należności wynikających z kolejno wystawionych faktur z kwotą kaucji wniesionej przez pozwaną Spółkę, mimo że uznana za bezskuteczną wobec nieistnienia wierzytelności dotyczącej ceny, nie została zaliczona na poczet innej z dochodzonych faktur, albowiem żadna ze stron nie wyraziła takiej woli. Nie stosowały się tutaj reguły dotyczące zaliczania świadczenia częściowego wynikające z art. 451 § 3 w zw. z 503 k.c., gdyż strona powodowa wyraźnie oświadczyła, na poczet której wierzytelności przeznacza kaucję. Oświadczenie to, jakkolwiek rzeczowo nieuzasadnione i przez to bezskuteczne, nie pozwala zdaniem Sądu na przyjęcie innego sposobu rozliczenia.

Reasumując Sąd Okręgowy uznał, że należność (...) Sp. z o.o. wobec (...) S.A. wyniosła 15.583,71 zł tytułem czynszu najmu, 1.107 zł za transport i 574,27 zł za naprawę, co daje łącznie z wynoszącymi 499,75 zł odsetkami ustawowymi do dnia 25 czerwca 2012 roku kwotę 17.764,73 zł. i wskazując na art. 32 ustawy Prawo wekslowe na podstawie art. 496

k.p.c. utrzymał w mocy w stosunku do R. R. (1) nakaz zapłaty wydany w dniu 22 sierpnia 2012 r. przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie w sprawie o sygn. akt VI Nc 1873/12 w zakresie obejmującym kwotę 17.764,73 zł. O zasadach poniesienia przez strony kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. i przyjmując, że powód wygrał sprawę w 23 %, pozostawił szczegółowe ich wyliczenie referendarzowi sądowemu na podstawie art. 108 § 1 k.p.c.

Apelację od wyroku częściowego w zakresie uchylającym nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 22 sierpnia 2012 r., wydany przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie VI Wydział Cywilny o sygn. akt VI Nc 1873/12 w stosunku do R. R. (1) ponad kwotę 17.764,73 zł oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach wniosł powód i zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 233 § 1 k.p.c., poprzez dokonanie przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych sprzecznych z zebrany materiał dowodowy, tj. przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie oraz dokonanie oceny dowodów i wyciągnięcie na ich podstawie wniosków sprzecznych z zasadami doświadczenia życiowego, a także w sposób nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania polegające na uznaniu, że (...) nie wiązały stron, ponieważ powód nie przekazał pozwanej przed zawarciem umowy (...) podczas, gdy na podstawie zgromadzonych dowodów w postaci zeznań świadka A. S. i W. G. należy wyprowadzić wniosek, że treść (...) była pozwanemu znana przed zawarciem umowy.

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 353¹ k.c. w związku z art. 65 § 2 k.c. oraz w związku z art. 549 k.c. art. 389 i art. 390 k.c. w związku z art. 10 i art. 32 ustawy Prawo wekslowe z dnia 28 kwietnia 1936 r. poprzez ich niezastosowanie i niedokonanie wykładni oświadczeń woli stron objętych „Umową o współpracę” z dnia 11 sierpnia 2009 r. i uznanie, że postanowienie określające zasady sprzedaży elementów niezwróconych jest nieważne, gdyż nie jest możliwym przeniesienie własności rzeczy na podstawie jednostronnego oświadczenia woli, podczas, gdy „Umowa o współpracę”, określa jedynie w sposób ramowy wzajemne zobowiązania stron z tytułu nierozliczonego sprzętu, zaś sprzedaż elementów następowała dopiero po dokonaniu konkretyzacji warunków umowy ramowej i w chwili ziszczenia się warunku, a tym samym essentialia negotii umowy sprzedaży urzeczywistniały się w chwili złożenia zamówienia przez pozwanego i potwierdzenia tego zamówienia w dokumencie WZ;

- art. 535 k.c. w związku z art. 536 § 1 k.c. w związku z art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 32 oraz art. 10 ustawy Prawo wekslowe z dnia 28 kwietnia 1936 r. poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie w przedmiotowej sprawie, poprzez uznanie, że „Umowa o współpracę” z dnia 11 sierpnia 2009 r. jest typową umową sprzedaży, a postanowienia określające jedynie zasady i podstawy do dokonania sprzedaży elementów niezwróconych pozwanemu są nieważne, podczas, gdy umowa ta stanowi jedynie umowę ramową i określa obowiązki stron w sposób ogólny zakreślając ramy cenowe i podstawy do określenia ceny oraz przedmiot umowy sprzedaży, która ma zostać zawarta w przyszłości, stanowią więc zobowiązanie na przyszłość do zawarcia umowy sprzedaży na warunkach wynikających z poszczególnych zamówień towaru oraz dokumentów (...), w przypadku ziszczenia się warunku niezwrócenia elementów;

- art. 384 § 1 k.c. w związku z art. 32 oraz art. 10 ustawy Prawo wekslowe z dnia 28 kwietnia 1936 r. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż oświadczenie stron zawarte w „Umowie o współpracę” nr (...) z dnia 11 sierpnia 2009 r. w przedmiocie przekazania pozwanemu i zapoznania się przez niego z Ogólnymi Warunkami Współpracy nie stanowią potwierdzenia faktycznego otrzymania tego dokumentu przed podpisaniem umowy i zapoznania się z nim, podczas gdy w świetle okoliczności sprawy należy uznać, iż treść wzorca Ogólnych Warunków, wobec tego, iż została inkorporowana do treści umowy, była pozwanemu znana.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniosł o zmianę zaskarżonego wyroku w części uchylającej nakaz zapłaty i oddalającej powództwo poprzez utrzymanie w mocy nakazu zapłaty w stosunku do R. R. (1) w całości wraz z kosztami

procesu i kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych, oraz zasądzenie od pozwanego R. R. (1) na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego wraz z kosztami zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację pozwany R. R. (1) wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja podlega oddaleniu. W ocenie Sądu II instancji, Sąd Okręgowy wyrokował po dokładnym i wnikliwym wyjaśnieniu okoliczności sprawy, nie naruszając w żadnym fragmencie wniosku reguł oceny dowodów. W sposób obszerny, wyważony i przekonujący dokonał weryfikacji zebranego w sprawie materiału dowodowego, a skarżący nie wykazał argumentacją jurystyczną ewentualnych niedostatków w zakresie logiki ustaleń faktycznych, jak i jej sprzeczności z doświadczeniem życiowym.

Sąd Apelacyjny stoi też na stanowisku, że Sąd I instancji w sposób właściwy zgromadził niezbędny dla potrzeb rozstrzygnięcia sprawy materiał dowodowy, dokonał jego trafnej oceny, która to nie jest oceną dowolną i poczynił na jego podstawie trafne ustalenia faktyczne. Co więcej Sąd Okręgowy w sposób przejrzysty wskazał, jaka motywacja prawna leżała u podstaw przyjętego przez niego stanowiska co do braku podstaw dla uwzględnienia żądania pozwu w stosunku do pozwanego R. R. (1) ponad kwotę 17.764,73 zł. uwzględniającą należności (...) Sp. z o.o. wobec (...) S.A. z tytułu czynszu najmu - 15.583,71 zł, transportu - 1.107 zł i naprawy - 574,27 zł i odsetki ustawowe do dnia 25 czerwca 2012 roku.

Zarzut apelacji powoda, odnoszący się do podstawy faktycznej rozstrzygnięcia i jego rozwinięcie w uzasadnieniu środka zaskarżenia, eksponujące jej wadliwość w postaci sprzeczności ustaleń Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału i zasadami doświadczenia życiowego w rozumieniu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że powód nie przekazał pozwanemu przed zawarciem umowy o współpracy nr (...) Ogólnych Warunków Współpracy Sąd Apelacyjny uznaje za gołosłowny, a tym samym nie stanowiący skutecznej przesłanki dla zamiany zaskarżonego orzeczenia stosownie do wniosków apelacji.

Z problematyką oceny dowodów wiąże się zagadnienie ciężaru dowodu, unormowane w art. 6 k.c., art. 232 k.p.c. oraz w przepisach szczególnych, a obejmujące ciężar twierdzenia i dowodzenia tych wszystkich okoliczności, które w świetle art. 227 k.p.c. mogą stanowić przedmiot dowodu. Instytucja ciężaru dowodu określa wynik merytoryczny sporu w sytuacji, gdy strona nie udowodni faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Oparcie powództwa na wekslu gwarancyjnym, powoduje, że na stronie pozwanej spoczywał ciężar udowodnienia nieistnienia zobowiązania do zapłaty kwoty 78.650,73 zł z odsetkami, które zostało w ten sposób zabezpieczone na korzyść powodowej Spółki. Nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym zasadnie został uchylony w części w stosunku do R. R. (1) skoro w zakresie zaskarżonym przez powoda pozwany skutecznie podważył przesłanki do obciążenia go jako poręczyciela wekslowego zobowiązaniem opartym na kooperacji Spółek. Stosownie do art. 30 - 32 ustawy prawo wekslowego, zapłatę wekslu można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym, a poręczycielowi wekslowemu przysługuje prawo podnoszenia wszelkich zarzutów, jakie przysługują osobie, za którą poręczył, skoro odpowiada tak samo, jak ten za kogo poręczył. Zgodnie z art. 10 prawa wekslowego, jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. A contrario wynika z tego, w razie wypełnienia weksla in blanco przez remitenta niezgodnie z otrzymanym upoważnieniem, można powoływać się na niezgodne z udzielonym upoważnieniem uzupełnienie weksla in blanco bez żadnych ograniczeń.

Trafna jest przy tym ocena Sądu I instancji co do mocy dowodowej dowodów osobowych przeprowadzonych zgodnie z wnioskiem powodowej Spółki. Zeznania świadków A. S. i W. G. wskazują jedynie na ogólną praktykę powodowej Spółki i jako takie zasadnie zostały uznane przez Sąd Okręgowy za wiarygodne. Nie dowodzą jednak one okoliczności, której ciężar wykazania obciąża skarżącą, tj. faktu otrzymania przez (...) sp. z o.o. (...) jeszcze przed datą 11 sierpnia 2011r, w sposób który realnie umożliwiłby zapoznanie się z ich treścią. O ile bowiem skorzystanie z możliwości zapoznania

się z (...) nie jest warunkiem koniecznym związania wzorcem, to bezwzględnie konieczne jest jednak stworzenie takiej możliwości. Według poglądów doktryny, wzorec wiąże na zasadzie konsensu normatywnego, ale ustawowym wymaganiem, jakie musi być wypełnione przez stronę, która przy zawieraniu danego rodzaju umów posługuje się wzorcem, jest doręczenie tego wzorca drugiej stronie. Jest to reguła obowiązująca w obrocie powszechnym, niezależnie zatem od charakteru stron danej umowy. Ciężar udowodnienia, że wzorec został doręczony kontrahentowi proferenta i że doręczenie nastąpiło przed zawarciem umowy, spoczywa na proferencie. On ma bowiem interes w wykazaniu mocy wiążącej wzorca (art. 6 kc), jak też dysponować powinien stosownym środkiem dowodowym, którego nie posiadałby mający wykazać okoliczność negatywną kontrahent. Oznacza to, że uprawniony wystarczy że zaprzeczy tej okoliczności, co też strona pozwana skutecznie uczyniła. Powodowa Spółka nie sprostowała zaś ciężarowi dowodu wynikającego czy to z § 1 czy też § 2 art. 384 k.c. i nie wskazała, nie wykazała ani miejsca, ani czasu w którym uprawniony mógłby zapoznać się z (...), które jak twierdzi skarżąca kreowały reguły współpracy stron kontraktu z dnia 11 sierpnia 2009r.

Sąd Apelacyjny nie podziela też stanowiska skarżącego, iż treść pkt 9.4 umowy stanowiąca, że „zamawiający potwierdza otrzymanie jednego egzemplarza (...) i potwierdza, że ich postanowienia są mu znane, akceptuje je i wyraża zgodę do włączenia ich do treści umowy” wskazuje na fakt zapoznania się przez pozwanego z treścią załącznika i potwierdza, że otrzymał on (...) przed zawarciem umowy w sposób umożliwiający zapoznanie się z jego treścią. Przedmiotowa wzmianka nie może być uznana za dowód doręczenia wzorca w rozumieniu art. 384 § 1 k.c., a argumentację Sądu Okręgowego w tej kwestii Sąd Apelacyjny przyjmuje za własną, dopełniając ją stwierdzeniem, iż skoro zgodnie z treścią art. 384 § 1 k.c. ustalony przez jedną ze stron wzorec umowny, w szczególności ogólne warunki umów wiążą drugą stronę, jeżeli zostały jej doręczone przed zawarciem umowy, nie przy jej podpisywaniu, to prawnie skuteczne doręczenie wzorca powinno polegać na rzeczywistym wręczeniu drugiej stronie, która nie jest jeszcze kontrahentem, dokumentu z pełnym tekstem wzorca. Nie może tego zastąpić informacja o istnieniu albo o treści wzorca. Niedopełnienie wymagań, związanych z doręczeniem wzorca, powoduje tę konsekwencję, że nie można przyjąć, aby doszło do zawarcia umowy „z użyciem wzorca”, co zasadnie stwierdził Sąd Okręgowy w okolicznościach tej sprawy. Również zeznania świadka A. S. i W. G. nie były rozstrzygające dla tej kwestii, bowiem nie uczestniczyli oni w podpisywaniu umowy o współpracy z (...) sp. z o.o. Nadto, literalne brzmienie kontraktu nie potwierdza stanowiska powoda, a wręcz wskazuje, iż (...) nie zostały przekazane przedstawicielowi (...) sp. z o.o. przed zawarciem umowy w sposób wymagany art. 384 k.c. Punkt 9.4 umowy stanowi bowiem, że „zamawiający potwierdza otrzymanie jednego egzemplarza (...) i potwierdza, że ich postanowienia są mu znane, akceptuje je i wyraża zgodę do włączenia ich do treści umowy”. W okolicznościach sprawy istotne dla wyrokowania jest jednak nie to czy w ogóle przekazano przedstawicielowi pozwanej Spółki (...) – bo to za udowodnione przyjął Sąd, ale to, iż nie przekazano ich w formie i w sposób pozwalający na przyjęcie za powodem, że wiążą stronę pozwaną jako jej kontrahenta.

Ogólnikowe rozważania skarżącego nie przekonują też do słuszności zarzutów co do naruszenia prawa materialnego przez Sąd Okręgowy.

Nie podważając wyeksponowanej w apelacji kwestii dopuszczalności zawierania, szczególnie w obrocie gospodarczym, tzw. umów ramowych, należy potwierdzić, że stosownie do art. 353¹ k.c. strony mogą ułożyć stosunek prawny wg. swego uznania byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Analiza wywodów apelacji prowadzi jednak do wniosku, iż skarżący czyniąc je pomija istotę tegoż sporu. Obszerne rozważania co do umowy ramowej czynione są „obok” przedmiotu sprawy, a tym samym dyskusja z nimi jest zdaniem Sądu Apelacyjnego z zasady bezprzedmiotowa. Zbędnym jest dywagowanie w kwestii zasad zawierania umów sprzedaży określonych przepisami Konwencji Narodów Zjednoczonych o międzynarodowej sprzedaży towarów sporządzonej w W. w dniu 11 kwietnia 1980r, skoro nie jest sporne, że (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. mają i miały w dacie 11 sierpnia 2009r., swoje siedziby handlowe w Polsce. Zatem przepisy ww. Konwencji nie znajdują żadnego zastosowania w okolicznościach sprawy.

W żadnym fragmencie pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia Sąd Okręgowy nie negował też możliwości zawierania kontaktów ramowych, jako podstawy długoletniej współpracy stron, trafnie jednak odrzucając pogląd

powoda co do skutecznego zbycia na rzecz pozwanej Spółki sprzętu zajętego przez (...) Sp. z o.o. , a niezwróconego przez (...) Sp. z o.o. jako podwykonawcę. Zbytecznym zatem jest podważanie, na tym etapie postępowania trafności „ducha” orzeczenia – wyroku Zespołu Arbitrów przy Urzędzie Zamówień Publicznych z dnia 30 czerwca 2006r., jak i poglądów doktryny wyrażonych w studium „Umowy ramowe w typologii umów” ((...) 2010, nr.3), a celowym stwierdzenie, że konkluzje wywiedzione z ich lektury odniesione do okoliczności sprawy, nie uzasadniają wniosku apelacji. Z tezą o rzekomym zawarciu warunkowej umowy sprzedaży już w chwili podpisania umowy o współpracy koliduje, jak zasadnie dostrzegł Sąd I instancji, sformułowanie pkt 7.1 umowy, gdzie stwierdzono, że (...) S.A. „zastrzega sobie prawo do (...) przeniesienia własności do elementów niezwróconych (...). Przeniesienie prawa własności nastąpi w formie faktury VAT”. Jeśli miałyby istotnie to być umowa warunkowana, to bezprzedmiotowe byłoby „zastrzeganie prawa” i wystawianie „faktury VAT” (jako zdarzenie sprawcze), skoro skutek następowałby przez samo ziszczenie się warunku. Również brzmienie punktu 7.2 i punktu 7.3 , poddane ocenie Sądu Apelacyjnego stosownie do art. 65 k.c., potwierdza powyższe. Sprzedaży Zamawiającemu, z uwzględnieniem odrębnych ustaleń pomiędzy stronami ujętymi każdorazowo w Zleceniu na budowę podlegał towar całkowicie zniszczony, bądź niezwrócony w trakcie realizacji umowy, przy czym klasyfikacja uszkodzeń zwracanych elementów i wartość ich napraw miała być ustalana w oparciu o „Kryteria klasyfikacji uszkodzeń zwracanego towaru i ich wycena” z uwzględnieniem ustaleń pomiędzy stronami ujętymi w konkretnym Zleceniu na budowę. Tych zależności apelujący na żadnym etapie postępowania sądowego nie dostrzegł, polemizując z trafną oceną Sądu w kwestii warunkowej umowy sprzedaży. W obszernych wywodach apelacji Sąd Odwoławczy nie dopatrzył się też wyjaśnienia zawartego w nich zdania, iż „strony zatem, znając postanowienia umowy sprzedaży były w pełni świadome, iż niezwrócenie jakichkolwiek elementów spowoduje konieczność obciążenia pozwanej wartością tych elementów”. W szczególności skarżący, zarzucając naruszenie art. 535 k.c. w zw. z art. 536 § 1 k.c. nie określił w żadnym fragmencie wywodów ani momentu czasowego zawarcia przez strony kontraktu z dnia 11 sierpnia 2009r. umowy (czy umów) sprzedaży dotyczących towaru wydanego przez (...) S.A. a nie zwróconego przez (...) Sp. z o.o., ani ich warunków. Konsekwencją nie udowodnienia przez powoda faktów istotnych dla rozstrzygnięcia było jedynie częściowe utrzymanie w stosunku do R. R. (1) nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w zakresie kwoty 17.764,73 zł wraz z odsetkami i uchylenie nakazu w pozostałej części oraz oddalenie powództwa (art. 496 k.p.c.)

Obszerne motywy apelacji nie zawierają argumentów, które podważałby prawną oceną stanu faktycznego sprawy dokonaną przez Sąd Okręgowy, którą to ocenę Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własną.

Mając na uwadze powyższe rozważania, apelacja powoda została uznana za bezzasadną i jako taka podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Marta Szerel Romana Górecka Małgorzata Rybicka – Pakuła